

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

nøgle•hullet

NR. 2 2002

TIL LOKAL-
HISTORIEN

NYT FRA LOKALHISTORISK ARKIV & FORENING I ALLERØD KOMMUNE

Med mellemrum har vi i Nøglehullet omtalt egnens fortidsminder, ikke mindst beskrevet de mange stendysser i Tokkekøb Hegn, der ligefrem betegnes en dyssebygd. Men nu gør vi noget ved det! Sommerudflugten vil i år blive en fodtur til Tokkekøb Hegns dysser under kyndig ledelse af Nordsjællandsk Folkemuseums leder, arkæologen Finn E. Kramer. Skovens 11-12 mere eller mindre velbevarede dysser ligger ikke alle på en passende rute, men vi vil opsøge et pænt udvalg - og venter iverigt godt vejr!

Vort billede viser Dæmpegårdsdyssen, kendt som Kongedyssen, en imponerende langdysser, der i sin tid blev kaldt en af Sjællands smukkeste.

PROGRAMMET

Søndag den 16.juni kl. 10.00 - ca. 13.00

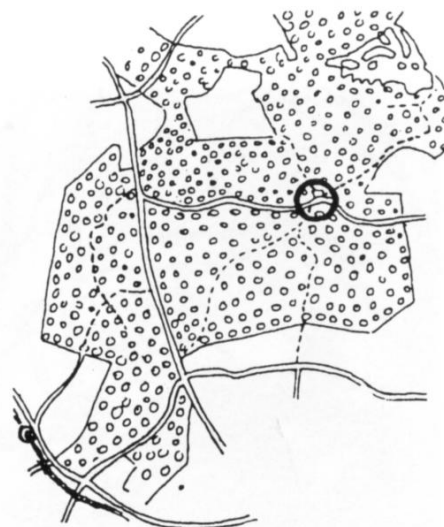
DYSSETUR TIL TOKKEKØB HEGN med museumsinspektør FINN ERIK KRAMER, Sophienborg, Nordsjællandsk Folkemuseum.

Mødested: P-pladsen på STUMPEDYSSEVEJ ved KRUDTHUSVEJ midt i Tokkekøb Hegn.

Tag madkurv/-pakke med. Der bliver spisepause undervejs på turen. LAFAK sørger for drikkevarer (øl & vand)

Husk overtøj og fodtøj efter vejret!

Varighed: ca. 3 timer -med mulighed for lidt mere, hvis man vil have alle dysser med.

Lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød Kommune, Frederiksborgvej 59, Lillerød, 3450 Allerød, tlf. 48 17 08 91. Åbningstid: Tirsdage kl. 9.00-13.00, samt efter aftale med arkivleder Birthe Skovholm.

Henvendelse kan også ske til:

Ole Høegh Post (formand) tlf. 48 17 53 26 (kun aften),
Wolthersvej 6, Lillerød, 3450 Allerød.

Arkivets e-mailadresse: LAFAK@mail.tele.dk – Hjemmeside: www.alleroed.bibnet.dk.

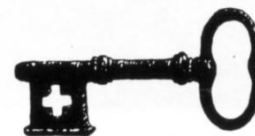
"Nøglehullet" er foreningens og arkivets medlemsblad. Redaktion: Birthe Skovholm og Ole Høegh Post. Lay-out og tegninger: Ole Høegh Post. Tryk: Preben Jensen.

Oplag: 400 eksp. ISSN 0905-4146.

Maj 2002.

Alle kortudsnit har Copyright Kort og Matrikelstyrelsen, Rentemestervej 8, 2400 København NV.

Fotos med kendt fotograf: Jan F. Stephan: side 6, 7ø – Idrætsbladet: side 5 – Chr. Mouritzen: side 15 – Ruth Andersen: 18 – Ole Høegh Post: side 1, 7n, 8, 9, 21, 23n.

DYSSENERNE I TOKKEKØB HEGN

Dyssekammeret på Bavnebakke i Tokkekøb Hegn.

I den nordlige ende af Tokkekøb Hegn ligger en masse dysser mere eller mindre gemt i skoven.

Der er så mange, at man ligefrem taler om en "dyssebygd".

Vi har overtalt arkæologen Finn E. Kramer, daglig leder af Sophienborg, Nordsjællandsk Folkemuseum til at vise os rundt og fortælle om dysserne, hvoraf "Kongedyssen" ved Dæmpegård nok er den mest kendte. Den har fået navn efter et besøg af kong Frederik VII og grevinde Danner under kongens udgravning. Kongens navnetræk og datoen 30.5.1860 findes indhugget i en af randstenene, og "L.D." for Louise Danner ses på den store overligger som et minde om besøget.

I området findes en rig variation af dysser, typiske runddysser og langdysser, bl.a. 4-kammerdyssen, og

det er muligt at komme ind/ned i flere af dem, f.eks den jættestuelignende dysse i Kirkelte Hegn.

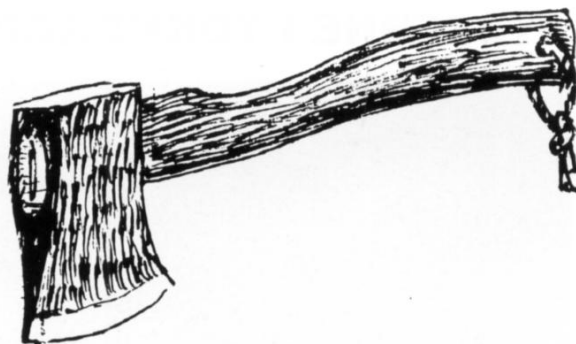
Turen går også forbi Store Donse Dam (i daglig tale blot Storedam), der leverede vand til Donse Krudtværk, anlagt i 1704 af Frederiks IV's dronning Louise, der ejede Hørsholm gods.

Krudtværket sprang i luften i 1911 og er ikke siden genopført. Tilbage er blot "Slusehuset", hvor slusemesteren, der regulerede vandstanden i søen, boede.

Vi ser også på hulvejene i området og kommer forbi den nedlagte landsby Lerelte, der sidst kun bestod af én gård, Lereltegård. Den nylig fremgravede kæmpesten på stedet blev af skovfogeden døbt Lereltestenen.

BS □

HAGEMEISTERS HUSE

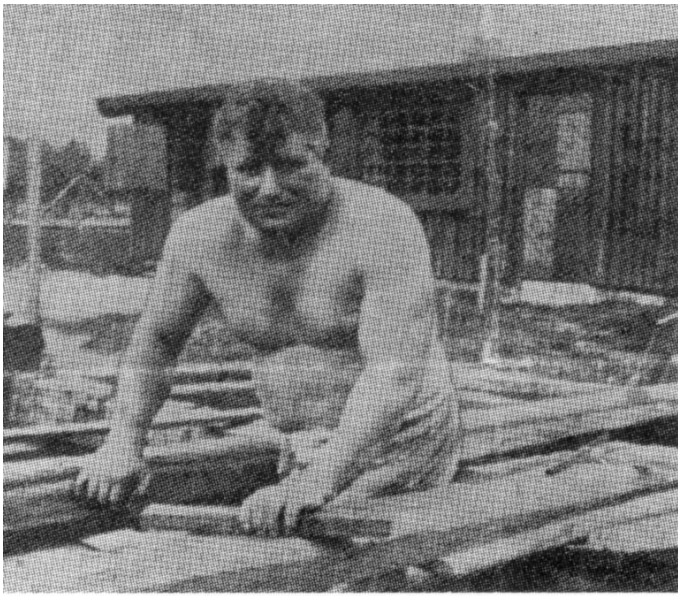
I det nordligste hjørne af Allerød kommune har en mærkelig mand sat sit fingeraftryk på en bebyggelse, der hverken er landsby, sommerhuse eller bare en skovvej. Frederik d. VII's vej midt mellem Tokkekøb Hegn, Store Dyrehave og Dæmpegårdsletten har en unik bygningskultur, præget af den megen natur, en del romantik - og enkelte steder af multitalentet William Hagemeister.

Det er lidt uklart, om William "Bill" Hagemesters rigtige titel skal være kedelsmed, arkitekt, bygmester, idrætsmand og spejder eller vildmand og enegænger. Helt *lokal* kan vi heller ikke kalde ham, for han boede mest i København og Holte, men vi er nogle der synes, at han hører til vores egn, hvor han gennem mange år omkring 1960'erne var en fast del af skoven - ikke så meget bybilledet - og hvor han sluttede sit eventyrlige liv i sit selvbyggede hus.

Når vi her vil riste Hagemeister en lokal rune, er det netop fordi vi er mange, der jævnlige er stødt på denne personlighed til fods i skoven, på cykel i egnen, badende i skovsøerne eller som har kendt noget af hans historie - Oeller har bemærket hans huse.

Idrætsmanden

Som antydnet har han prøvet lidt af hvert: Joachim William Georg Hagemeister blev født den 12. januar 1894, og blev som ung mand en særdeles bemærkelsesværdig idrætsmand. I en række år mellem 1920 og -28 var han danmarksmester i hammerkast. I 1926, 27 og -33 var han danmarksmester i vægtløftning i sværvægt, men han var også pænt præmieret i kapgang, discoskast, maratonløb og sandelig også tikamp. I en artikel i Idrætsbladet fra slutningen af 1930'erne bedømmes vor Hagemeister i svulstige vendinger under overskriften "En Idrættens Stormand" som "absolut en af de største Idrætsmænd Danmark har fostret". Skribenten, den tidligere landstræner, kan ikke dy sig for at fortælle om hans start som hammerkaster for klubben „Ben Hur“: "Han gik fra Jægerspris til Roskilde med hammeren på 7 et kvart kilogram i håndtasken. Her lånte han en cykel og kørte til Ringsted, hvor han blev sidste mand i konkurrencen med et kast på 20 meter. Derefter cyklede han tilbage til Roskilde og gik til fods til Jægerspris. Han deltog for sidste gang i en idrætskonkurrence om et

Da William Hagemeister byggede sit hus i Holte i 1938, dengang 44 år, var han så kendt, at Dansk Atletikforbunds landstræner Carl Silfverstrand skrev om ham i Idrætsbladet: „Se paa ham! Er det ikke som at betragte en af Oldtidens Titaner? Findes der noget, der der er for tungt til disse arme, som hviler paa plankerne? Se paa det rolige og sikre Smil, bag hvilket der findes en Energi, der aldrig giver op. Man maa beundre dette Mandfolk. Man beskæftiger sig saa meget med idrætslige Præstationer, men er Hagemiesters Kæmpearbejde ikke en Omtale værd ?“ Journalisten fortsætter: “Silfverstrand har Ret, Hagemeister er absolut en af de største Idrætsmænd, Danmark har fostret...”

mesterskab i hammerkast og discos i 1937; men 25 år i topidræt er vel også en præstation“ (Carl Silfverstrand).

Efter endt uddannelse som maskinist og kedelsmed fik Hagemeister lyst til noget andet, og under lånt kunstnernavn tog han engagement som stærk mand i det omrejsende cirkus Alaska, hvor han bar tunge vægte og rev telefonbøger over - foruden alle de kraftpræstationer, der dengang var moderne i cirkusverdenen. Hans slutnummer foregik i en trapez, hvor han hængende i knæhaserne, bar en lille hest i et mundbid!

Husbyggeren

Helt borgerligt arbejdede Hagemeister i 25 år som kedelsmed på Orlogsværftet i København, men i fritiden - når han da ikke kastede med hamre og discos'er - brugte han andre 25 år som aktiv spejderleder. Som andre af hovedstadens spejdere blev han optaget af skoven og naturen ved Storedam i Tokkekøb Hegn, hvor Det Danske Spejderkorps har haft hytter og lejrgrunde - og betydelige oplevelser - siden spejderkorpsets barndom. På en eller anden måde lykkedes det nogle af disse gamle drenge at vende tilbage som voksne og erhverve byggegrunde fra bl. a. Dæmpegårds jorder ved skovvejen Frederik VII's Vej. Her byggede man week-endhytter, sommerhuse - og efterhånden - helårshuse.

Som garvet spejderleder kendte Bill Hagemeister nogle af disse første grundejere, og en af dem, Kai Lundby fra Frederiksberg, der ejede flere grunde, bestilte den allerede erfarne husbygger til at opføre et bjælkehus i skoven nord for vejen („Granlund“). En anden, Fritjof Stephan fik bygget et mindre bjælkehus, som blev tilhugget som samlesæt ved Hagemiesters hus i Holte - og derefter opstillet på Frederik VII's Vej - hvor Stephan iøvrigt har boet siden 1955.

Bill Hagemeister havde allerede da bygget adskillige huse og hytter - helt alene og gerne af træ. Som 75-årig hævdede han at have bygget ialt 48 huse! Sit eget bjælkehus byggede han

Hagemeisters eget selvbyggede hus på Frederik VII's Vej i 1969, mens han selv boede der.

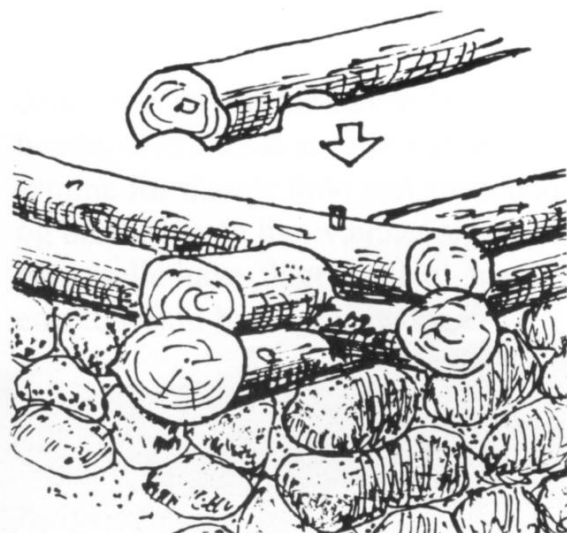
på en grund ved siden af Stephans på Frederik VII's Vej 25 i begyndelsen af 1960'erne. Stilen er ret speciel her i Danmark, og Hagemeister har tydeligt fået inspiration fra nybyggerhuse i Nordamerika, fra norske og svenske bjælkehuse - og fra den omgivende natur. Bill Hagemeisters version har rustikke, utilhugne stammer, hugget sammen i såkaldt lafteteknik, dvs. at tømmerstokkene, hvor de mødes i hjørnerne, er hugget ind i hinanden med krydsende, udragende endestyk-

ker. Hagemeisters hjørner rager ekstra langt ud - en dekorativ og funktionel effekt.

Først gravede og støbte han fundamenterne, hvorpå han opmurede meterhøje kampestenssokler. Tømmerstokkene fik en håndhugget hulning på undersiderne, således at de nøje passer over den underliggende runde stamme. Hagemeister brugte den gamle opskrift med mos som tætning, eller af og til med nogle lag „moderne“ bølgepap. Stammernes

William Hagemeister som 75-årig i 1969, i sin normale sommerpåkledning

vægt skulle nok presse væggen tæt, og der er sjældent inderklædning i hans huse. De lange tildannede træstammer hejsede han op med taljetræk - først lidt i den ene ende, så lidt i den anden - og så videre, indtil den mange hundrede kilo tunge tømmerstok kunne skubbes på plads og „falde i hak“ ovenpå den forrige.

Hagemiesters huse er blevet for små til nutidige boligbehov, og bliver derfor udvidet af vore dages ejere. Her får „Granlunden“ på Frederik VII's Vej en tilbygning i samme stil. Apr. 2002

Hagemeisters eget hus er i dag udvidet med en helt ny fløj i samme stil, forbundet med den oprindelige del med et glasparti. Vinduerne er fornyet med en nyere sprosseinddeling.

Facaden mod vejen og sydsiden set over søen, april 2002.

Rodender og topender lagdes skiftevis, og tømmerets udtørring og svind skulle beregnes ret nøje inden vindues- og dørkarme kunne monteres. Trætaget hvilede på åse, og blev beklædt med tagpap - moderne i forhold til de norske med birkebark, men stadig med græstørv øverst. Tykkelsen af græstaget kræver en markant, bred og meget dekorativ vindskede.

Man kan vist roligt sige, at Bill Hagemeister fik afløb for sin utrolige energi og rigtig god brug for alle sine kæmpekræfter. Man kan sagtens tabe pusten hvis man tænker over en sådan byggeopgave, ikke mindst når man ved, at Hagemeister gjorde det hele alene. Det føles helt godt at klappe en sådan husvæg!

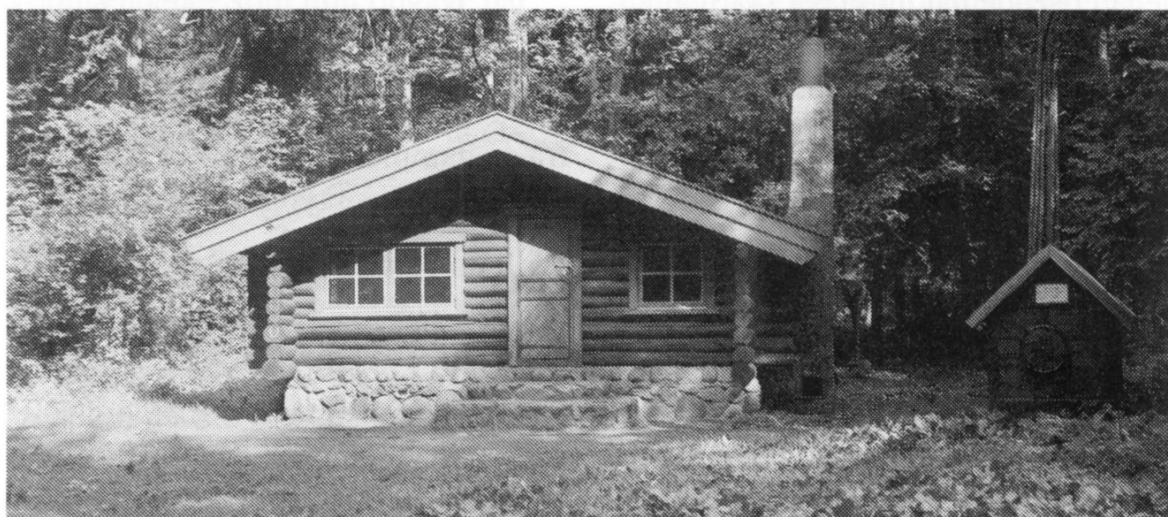
Og så har man svært ved at se, at der også blev overskuet til en hustru, men gennem alle årene var William Hagemeister gift med sin Marie. Vi hører ikke meget om hende, men dog

dette, at erfaringerne havde lært hende, at kraftkarlen ville kunne tømme for mange fade ved gæstebud, og derfor havde hun vænnet sig til at han skulle have „lagt bunden“ med en skudefuld havregrød inden !

Spejderen

Det er som eneren, naturmennesket og slideren nogle af os har mødt den lille brede mand til fods og på cykel, gerne med korte bukser, gummistøvler og kortærmet skjorte næsten året rundt. Enten i sving med økse, kampsten og hejseværk - eller måske svømmende i Storedam. Han kørte aldrig bil, men sås tit på en gammel cykel. Manden - og hustruen - fra skoven fik da også kælenavnene „Tarzan & Jane“ af de lokale fra vejen.

Også et andet sted i Allerød kommune står et af hans markante små huse i den skovhuggerstil, der blev hans varemærke. I Kattehale, hvor Det

Kattehalehytten er en mindre spejderhytte på en lejrgrund i Sønderskov. Hagemeister byggede den i 1950'erne helt uden installationer - bare rustikt tømmer (1968).

Danske Spejderkorps længe har haft en lejrgrund i Sønderskovs nordvest-hjørne, har jeg selv som dreng set den sære mand svinge øksen over nogle granstammer engang i midten af 1950'erne. Dengang byggede han den lille Kattehale-hytte, og gad vide om han gjorde det for betaling eller som engageret fritidsbeskæftigelse?

Det hører nemlig med til billedet af Bill Hagemeister, at han gennem mange år var med i spejderkorpsets lederarbejde, bl.a. som hytteinspektør og opsynsmand for flere lejrgrunde og week-endhytter, som han jo havde et nært forhold til.

Han huskes formentlig af mange, nu voksne drenge, når han passende klædt ud (eller af!) spillede rollen som vildmand eller negerhøvding i fantasifulde og oplevelsesmættede natøvelser. Sådænd også for lokale Lillerød-spejdere, da nogle ledere engang i 1968 formåede den dengang ældre herre til at agere åndemaner ude i Tokkekøb Hegn en vinternat ved et osende bål, udklædt i 2-3 rådyrskind. En indlevelse i sådanne roller han måske kunne have, fordi han i sin ungdom også gav sig af med at skrive skuespil!

Vi hentede iøvrigt samme år Bill Hagemeister til Lillerød, hvor han skulle fortælle byens spejderne om skov og skovbrug. Han holdt ved den lejlighed noget i retning af en akademisk forelæsning i et forfinet sprog om emnet, som vi havde ventet ville dufte lidt mere af harpiks.

I juli 1969 lavede Allerødposten et 75

Hagemeister som zuluhøvdingen „Tal-Hajus“ under en spejderturnering på landsplan 1953

års fødselsdagsinterview ved et besøg i Hagemeisters paradis på Frederik VII's Vej. Den tydeligt imponerede journalist (JF Ekvall) fik det hele med, og noterede at „han er fyldt 75 år, ser ud som en 60-årig og taler som en 40-årig. Sprudlende og levende fortæller han om begivenheder og tildragelser, der kan tage vejret selv fra en gammel eventyrer“ (Ekvall var medlem af Eventyrernes Klub)

William Hagemeister døde den 10. januar 1974.

Desværre har arkivet ikke ret meget om denne personlighed. Det kunne være spændende at høre fra dem, der ved mere om vores lokale kraftkarl.

Ole Høegh Post □

BLOVSTRØD KRO 1840-2000

Af Karen Andersen

Indledning

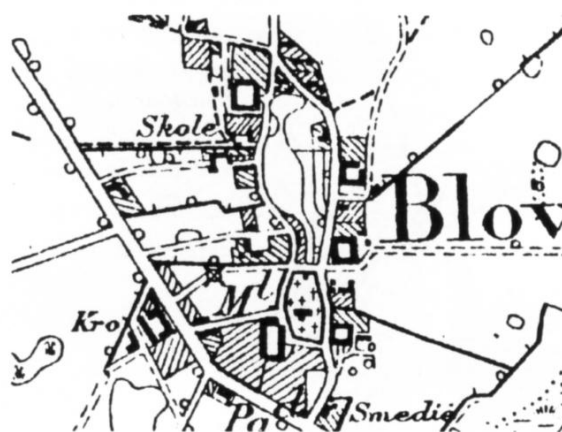
I min første artikel (2000/3) om Blovstrød Kro endte jeg i 1840, da Mogens Seierøe overtog kroen med mølle efter sin fader. Han beholdt den til 1881, så det er ikke uden grund, den blev kaldt „Seierøetiden“.(1998/3).

Før jeg går i gang med tiden efter 1840 på Blovstrød Kro, er det nødvendigt med nogle bemærkninger. Kroen har i denne periode haft særdeles mange forpagtere af kroholdet eller restauratører - som de senere kaldes. Nogle af dem har været der i så kort tid, at de intet spor har efterladt sig. Det samme gælder i nogen grad for høkerne og købmændene. Som min opgave har jeg derfor naturligt valgt at fortælle om kroen i de perioder, hvor jeg har fundet noget materiale af interesse.

Blovstrød Kro 1840-1923

Kroens virksomhed

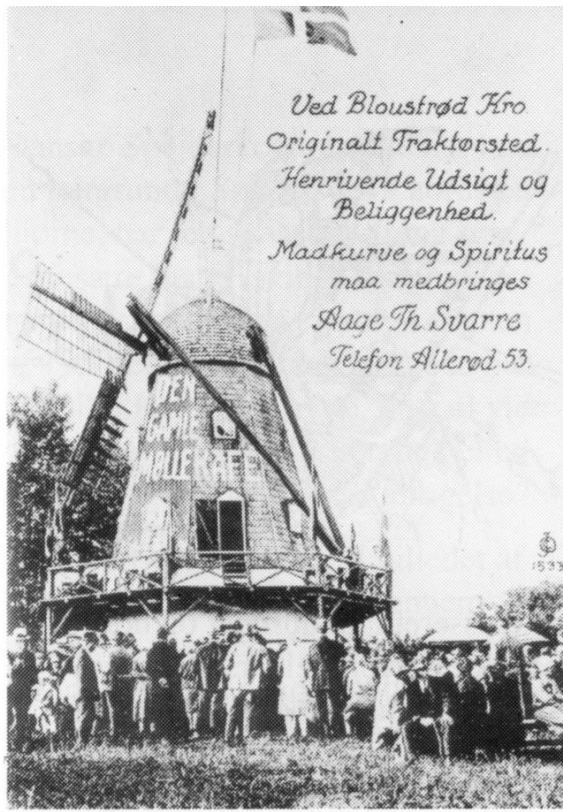
Som nævnt i min første artikel var Blovstrød Kro også en landbrugsjendom med et tilliggende på 4 td. 5 skp. og 1 3/4 album, samme størrelse som gårdene i Blovstrød. Seierøe synes at have været mest

interessert i landbruget og bortforpagtede derfor kælderstuen, også kaldet „Slyngelstuen“. Denne lå i den nordlige del af stuehuset sammen med en lejlighed til forpagteren.

De privilegerede kroers egentlige formål, at sørge for mad og overnatning til rejsende, blev i Seierøes første 15-20 år varetaget af kvinder, som ifølge folketællingerne blev kaldt gæstgiverinder, og som fik hjælp af gæstepiger. Lokalerne lå i den midterste og sydlige del af stuehuset. Efter 1855 nævnes disse damer ikke mere i folketællingerne, så muligvis har Seierøe og hans familie selv overtaget dette arbejde. Seierøe og familien boede selv i den sydlige del af stuehuset.

En tredje virksomhed på kroen begynder på denne tid, nemlig en høkerhandel, som senere bliver til en købmandshandel. Ved brandforhøret efter branden i 1851 omtales en mand, som forestod en spækhøkerhandel i kroen. I 1855 nævnes en butik, og i 1870 nævnes en selvstændig købmand. Fra 1880-1884

*Ved Bloustrød Kro
Originalt Fraktørsted.
Henrivende Udsigt og
Beliiggenhed.
Madkurve og Spiritus
maa medbringes
Aage Th. Svarre
Telefon Allerød 53.*

Bloustrød Mølle som kroens reklamesøjle 1929.

drives butikken af Mogens Seierøes søn, Nikolaj, sammen med en kommis.

Fra da af og til 1923 er alle krojerne købmænd, som selv har forestået butikken med medhjælpere, så butikken må have været en tiltrækkende del af kroens virksomheder. Som regel har de så bortforpagtet kroholdet og holdt karle til at passe landbruget, som bliver af stadig mindre betydning, efterhånden som jorden bliver solgt fra. Selve butikken har altid ligget midt i stuehuset, som det ses på alle ældre fotografier.

Endelig hører Bloustrød Mølle på den anden side af Kongevejen også til kroen. Seierøe og nogle af de andre ejere drev selv møllen, andre ansatte en møllersvend. Mølleriet ophørte helt efter 1. verdenskrig, da bønderne fik egen kværn.

Bornemann Højmark, der overtog kroen i 1923, overlod møllen til omegnens spejdere som samlingssted. Det varede dog kun til 1928, da den blev inddraget til krovirksomhed.

Kroen er i løbet af Seierøes tid blevet en stor og mangeartet virksomhed. Med nutidens øjne vil man nok spekulere lidt over, hvor alle disse mennesker boede. Man må nok opgive helt at forstå det med vore boligkrav i baghovedet. Helt galt bliver det, hvis vi går lidt frem i tiden og erfarer, at der fra 1899 bliver indrettet et bageri i kroens sydfløj og bagerbutik og bagerbolig i vestfløjen. Dette varer til ca. 1912, da bager Theter bryder op fra kroen og bygger sit eget bageri på den anden side af Kongevejen, hvor det ligger endnu.

Krobygningerne

Vi ved fra første artikel om kroen, at den var en statelig og moderne 4-længet gård i 1808.

Brandforhørene efter kroens brand

Chr. Theters bageri ca. 1915

Kroens eget postkort fra 1929, da salen var ret nybygget.

den 4. december 1851 og den 14. december 1855 fortæller, at den stadig var et flot foretagende. Brandtaxationerne efter genopbygningerne slår fast, at kroen skal være stor og flot og leve op til at være en privilegeret kro. Blandt andet bliver stuehuset i dybden forlænget med 3 alen, ca. 1,90 m. Det lidt mærkelige er, at ingen af brandforhørene fastslår den nøjagtige brandårsag, selv om alt synes at pege på, at brandårsagen i 1851 var en utæt skorsten ved kvisten og i 1855 skyldtes uforsigtig omgang med en lygte ved tærskning. Ved første brand konstateredes det, at kroens 4 sammenbyggede længer udbændte i løbet af et par timer. I 1855 skete det samme, men man reddede rejsesalden. Efter begge brande måtte sogneforstanderskabet henlægge sine møder til skolen,

men i 1852 holder de igen møde på kroen den 27. februar og i 1855 den 28. marts.

Det lyder som et mirakel, at man kunne have stuehuset færdigt til brug så hurtigt, og så ved vintertide! Fra brandtaxationerne kan man se, at hele kroen, efter den første brand, stod færdig i efteråret 1852. Gennem disse taxationer får man et klart indtryk af beboelsesrummene i kroens nye stuehus. Huset blev opført med 1½ stens grundmur og stråtag. Det samme gælder rejsesalden. Stuehuset skal have indeholdt følgende rum: Kælderstue, skænkestue, 2 gæstestuer, 1 butik, 2 forstuer, 2 trappeopgange til loftet, 1 havestue, 1 køkken, 3 skorstene samt 1 kvist med 2 værelser. Det understreges, at overalt er der bræddeloft og bræddegulv, dog har køkkenet

murstensgulv. Det ser ud til, at Seierøe har flottet sig med særlig store vinduer ud til Kongevejen, hvor alle ville bemærke det. De beskrives som „dobbelte vinduer med store ruder“, til gården er der enkelte vinduer med store ruder. Af andre specielle ting kan nævnes, at dørene over alt har messinggreb og indstukne låse (det modsatte af kasselåse), og der er glatpudsede vægge samt fodpaneler. Der synes ikke at være sparet på noget. Kroen er som nævnt blevet en stor

virksomhed, som beskæftiger mange mennesker. Det giver vægt i lokalsamfundet. Dertil kommer Seierøes personlighed, som det er vanskeligt for en eftertid at bedømme. Uden tvivl har Seierøe og frue været helt klar over deres sociale position, et stykke over bønderne og nær proprietærene. Måske lidt løslagtigt er jeg kommet til den konklusion, bl.a. fordi familien holdt en guvernante/lærerinde til børnene til omkring 1860. Børn og lærerinde holdt til i de to værelser på

Kroejerne

Ejere af Bløvsrød Kro 1838-2000 ifølge tinglyste skøder

- 1838-1840 Michael Seierøe, kromand og møller
- 1840-1881 Mogens Seierøe, kromand og gårdmand
- 1881-1884 Hans Chr. Frederik Lund, købmand
- 1884-1896 Fritz Vilhelm Sidenius, købmand
- 1896-1901 Gustav Lund Petersen, købmand og møller
- 1901-1907 Daniel Theodor Hannibal Larsen, købmand og møller
- 1907-1911 Rasmus Sidenius, købmand
- 1911-1916 Vilhelmine Henriette Sidenius (enke), købmand og mølledrift
- 1916-1919 Svend Aage Sidenius, købmand
- 1919-1923 Otto Rasmussen, købmand
- 1923-1950 Premierløjtnant Bornemann Højmark og Anna Højmark
- 1950 (maj-nov.) Godsejer Carl Gustav Knipschildt
- 1950-1959 Anna Højmark
- 1959-1969 Werner Hansen, restauratør
- 1969-1976 Jørgen Andersen, murermester
- 1976-198? Erling Johnsen
- 1983 Forenede Kreditforeninger
- 1983 René Nørtung køber auktionsskøde på matr.nr. 5a, Bløvsrød Kro
- 1985- Remedan af 1985 aps.

Erhvervsbetegnelserne er taget fra skøder og folketællinger samt i få tilfælde fra Allerød Vejviser.

Blovstrød Kro og købmandshandel med den gamle rejsestald. Foto fra før 1911, da Kongevejen blev tjæret (macadamiseret). Brolægningen med chaussésten kom i 1922.

kvisten over stuehuset, hvor de sov i det ene værelse og havde skolestue i det andet.

Ejerlisten viser, at foruden Seierøe dominerer familien Sidenius. De sidste ejede tilsammen kroen i ca. 24 år. I sidste omgang - fra 1907 til 1919 - forsøgte man flere gange at få ændret hørerbevillingen til en købmandsbevilling. Det lykkedes dog først, da købstædernes læbælte blev ophævet i 1920. Det var også en Sidenius - Svend Aage - som forsøgte sig med reklame for sin forretning. Reklamen var anbragt bag på et lille hæfte med børneeventyr. Den gik ud på, at han hellere ville have stor omsætning og lille avance end omvendt.

Endvidere tilbød han 4% nedslag i prisen ved kontant køb. Den sidste ejer før 1923, Otto Rasmussen, kom fra kroen på en lidt ualmindelig

måde, idet den nye ejer overtog både kroen og konen ifølge mine lokale kilder.

Forpagtere af krohold og gæstgiveri

Ser man på forpagterne eller gæstgiverne, er der nogen forskel på, hvor længe de holder ud. I Seierøetiden er der kun én forpagter fra 1850-1875. Efter denne tid holder forpagterne almindeligvis kun 6-8 år. Lige før og under 1. verdenskrig går det så dårligt, at 2 forpagtere giver op og deponerer deres bevilling. Det kan skyldes dyrtid, varemangel, rationering eller udygtighed. Skatten på brændevin fra 1917 kan næppe være af stor betydning, selvom datiden gjorde stor ståhej i den anledning. Den fattige mand kunne ikke mere få råd til sin snaps!

Man må gå ud fra, at kroværternes indtjeningsmuligheder bliver for-

bedret efter rejsestaldens brand i julen 1925. Den bliver nemlig genopbygget, stærkt udvidet, så man fik stor sal til møder og andre større arrangementer. Hidtil havde man kun haft en lille sal over høkerbutikken. „De Bloustrød Dilettanter“ indviede scenen i den nye sal i 1927.

Tiden 1923-2000

I mellemkrigstiden var ejerforholdene stabile. Premierløjtnant Bornemann Højmark og Anna Højmark stod som ejere fra 1923 til 1950 og Anna Højmark fra 1950 til 1959, mens årene fra 1959 til 1983 var præget af mange genoplivningsforsøg uden større held. Successen kom først fra slutningen af 1980'erne.

Aage Svarre, forpagter 1928-1931
Kroens bedste periode var nok fra 1928 til ca. 1940. Aage Svarre forsøgte sig med ret aggressiv reklame. Han renoverede kroens lokaler og sørgede for, at der kom omtale i aviserne. Han inddrog også den gamle Bloustrød Mølle og reklamerede både på møllen og ved kroen. Han fik endog lavet postkort af møllen. Han var også den første, der holdt jubilæum for kroen. I 1929 fejrede han med stor festivitas 225-årsdagen for Bloustrød Kroens privilegium med en 3-retters middag, med illumination og optræden af kendte revystjerner fra Helsingør. I Svarres tid serverede man endnu i krohaven på den anden side af Kongevejen såvel som ved borde udenfor kroen. Serveringen på den anden side af Kongevejen hørte dog

Købmandshandelen kørte varer ud, bl. a. koks, med egen bil. Gårdspladsen i 1930'erne.

Kromandens hustru Anna Poulina Petersen og deres børn i døren til krostuen 1911.

Staldmesteren Niels og tjeneren Albert Nielsen ved krohaven i 1920.

op efter 2. verdenskrig, da krohaven blev solgt. Årsagen var vel, at trafikken øgedes, og Kongevejen blev udvidet. Måske slog Svarre for stort brød op. Han rejste i 1931 og blev efterfulgt af restauratør Valdemar Bjernede.

Valdemar Bjernede 1931-1943

Denne forsøgte også at følge med tiden. Fra 1931 søgte han hvert år og fik ligeså regelmæssigt hvert år tilladelse til at holde åbent til kl. 24 fra juni til september. I 1934 får han lov til „at lade udføre Musik for Kroens Gæster i Weekenden“ fra kl. 18-23 med hermetisk lukkede døre og vinduer af hensyn til naboerne. I 1935 indføres et begreb, der hedder soiré-baller hver tirsdag, hvor der må *serveres for siddende gæster til klokken 1.* Omtrent samtidig hermed gives der

tilladelse til at afgrænse dansegulvet med borde og stole. Der bliver da gjort noget for at følge med tiden! Mærkeligt nok synes krigen ikke at gribe ind i kroens liv i større omfang. Både 1940 og 1941 får Bjernede tilladelse til at holde åbent til kl. 24 i sommermånederne. I efteråret 1941 søger han om åbent til kl. 24 også om vinteren. Det bliver dog afslået, da nabokroerne lukker kl. 23. Kroen skal have haft særdeles stor søgning i krigsårene af ungnazister og andre af denne observans. Det kommer jeg tilbage til senere. Bjernede forsvinder pludselig ud af billedet i foråret 1943. Af snirklede omveje finder jeg frem til, at han driver kro i Farum. Inden vi helt forlader Bjernede bør her indføres en begivenhed, som viser, at Bloustrød i 1930'erne ikke lå helt udenfor lands lov og ret.

Kroen ca. 1950.

Tidens konkurrenceånd greb tjenerne i Blovstrød Kro, Albert Petersen og Foerskov. Tjener Petersen væddede 100 kr. på, at han kunne køre den ikke helt slanke tjener Foerskov til Stjernens øldepot i Birkerød på en trillebør (ca. 5 km). Han gennemførte turen på 35 minutter med 2 pust undervejs og fik sine 100 kr. I følge forlydende skal de samme 2 tjenere, inspireret af de danske svømmepigers mange rekorder, have planlagt at løbe på rulleskøjter fra Blovstrød over Rungsted til Tusborg. Om det blev gennemført, ved jeg ikke.

1943-2000

Fra 1943 skifter kroforpagterne ustandselig. De sidstnævnte forsøger på forskellig vis at gøre kroen mere attraktiv. De får lov til at opstille 1

billard og 1 radiogrammofon og 1 spilleautomat, foruden at kroen fra omkring 1900 har haft en keglebane. Fra 1943 skærper politiet tonen, idet politimesteren forlanger forbedring af lokalerne før bevillingen udstedes.

1944 gives der igen tilladelse til „at lade udføre musik“ med skrappe betingelser med hensyn til lukkede vinduer og døre, så naboerne ikke generes. Det gentages i de følgende år, også da en ny gæstgiver i 1947 får lov til arrangere dansant 2 gange ugentligt.

I det foregående er flere gange antydnet, at kroens lokaler ikke var i god stand. Blovstrød sogneråd gør det helt klart lige efter krigen. Der stilles krav om, at der stadig skal være gæsteværelser til udlejning på kroen. Dette krav må jo ikke være efterkommet, for i 1949 nægter rådet at udstede bevilling, før gæsteværelserne er ordentligt indrettet. For at gøre besættelsestiden helt færdig må jeg henvise til Inger og Ove Rasmussens Blovstrødbog. Ifølge denne fik kroen et dårligt omdømme blandt lokalbefolkningen under krigen, fordi ejeren, præmierløjtnant Bornemann Højmark selv var aktiv nazist og meldte sig som frivillig til den tyske hær. Han blev sendt til Østfronten, blev meldt savnet, men kom tilbage til Danmark et års tid efter krigen. Han blev straffet, og efter udstået straf opgav han sin bopæl i Blovstrød, selvom han og hans kone stod som ejere af kroen til 1950.

Servering udenfor kroen i 1933 - mens kongevejstrafikken tillod det.

Tilbage til kroen efter dette sidespring.

Som nævnt forsøgte myndighederne at opretholde en vis standard med hensyn til kroens bygninger, men det synes ikke at have haft den store effekt. Fra 1943 til november 1959 var der 10 forpagtere af kroholdet. Det sidste par holdt længst ud, nemlig 4 år. Det var Kjeld og Irma Rasmussen. Så var der en roligere periode 1959-1969 under restauratør Werner Hansen. I hans skøde skrives der, at „ejendommen er meget gammel, hvorfor han giver afkald på enhver mangelbeføjelse“. Han forsøger at tiltrække kunder med de sædvanlige ting: billard, musik og spilleautomat. 1969 køber muremester Jørgen Andersen kroen. Han har måske troet, at han takket være sin pro-

fession kunne bringe kroen i god stand. Da han i 1971 forpagter kroen til Henning Petersen og hans kone Solvej, lover muremesteren at renoveringen og moderniseringen af kroen vil være færdig 1. oktober. Renoveringen indbefatter en særdeles flot krosal med forsænket loft og parketdansegulv. Da Henning Petersen desuden er en meget kendt kok, lover det godt for fremtiden i Blovstrød Kro.

Det nye værtspar begynder deres æra med at fejre Blovstrød Kros 200-års jubilæum med et opbud af datidens kendisser fra København med madeksperten Georg Kringelbach i spidsen. At Blovstrød Kro også lokalt var stedet man spiste, ses i maj 1971 da Lillerød Fodboldklub holder middag for Wildemans fodboldklub dér. Forøvrigt

det første besøg i Lillerød fra ven-skabsbyen Wildemann.

De nærmere omstændigheder ken-der jeg ikke, men kroen kunne ik-ke holde niveauet.

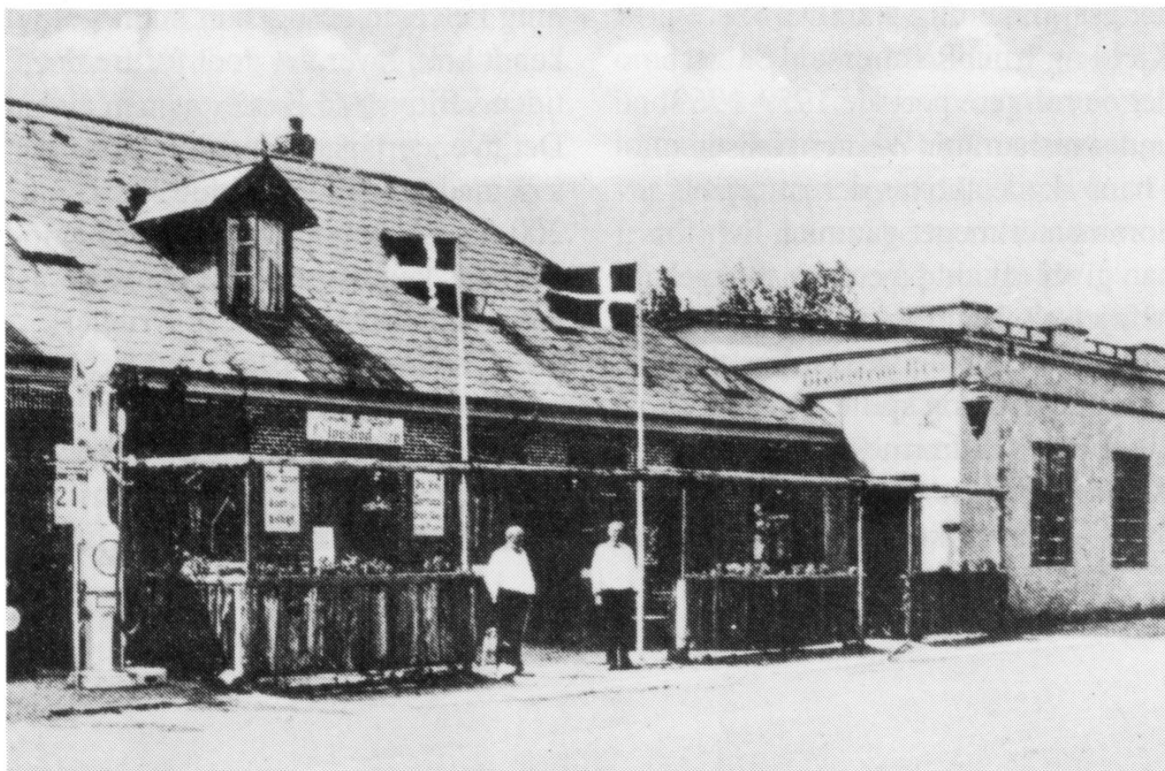
Kundeunderlaget har vel ikke væ-ret i orden, for i 1976 har Henning Petersen forladt kroen. Samme år sælges kroen endelig af murerme-steren til antikvitetshandler Erling Johnsen, Blovstrød og Ole Larsen, der forsøger igen at puste liv i kro-
en. Ifølge aviserne blev krostuerne renoverede, nye vinduer sat i uden hensyn til stilart, og masser af an-tikviteter anbragt rundt omkring. Det mest spektakulære de lavede, var dog nok oprettelsen af natklub-
ben Sing-Sing, som var åben tors-
dag, fredag og lørdag kl. 21-02. Som avisen udtrykte det: Kroen havde et meget „fængslende in-
teriør“. Den tiltrak mange, men fik snart et dårligt ry og lukkede. Næste forpagter aviserne skriver om, er Sigurd Andersen, som synes

at have været en musikglad idealist. Han vil indrette et Vise-Verse-Hus på kroen, hvor der skal spilles jazz, folkemusik og rock. Det skal væk-ke sovebyen Blovstrød, og han hå-ber med tiden at få en Blovstrød Festival på benene. Man får dog sine tvivl, når man ser på avis-
billedet, der viser et kig ind i kro-
en. Man ser kun murbrokker. Men Sigurd Andersen håber ved hjælp af 50.000 kr. og venner og andre fri-
villige at få lokalerne i orden.

Hvor langt han når, melder aviser-
ne ikke. Men det har i hvert fald ikke været holdbart, for i 1983 bli-
ver kroen erklæret konkurs. Den bliver så købt af den nuværende
ejer René Nortung og fra 1985 ejes
den af Remedan af 1985 aps.

Den ny ejer vil forsøge at få kroens økonomi til at hvile i sig selv ved at leje værelser og lejligheder ud i det store stuehus. Sideløbende hermed forsøger et nyt værtspar fra 1984 at få kroen igang igen med nyrestau-

Blovstrød Kro i 1935 med udendørs spiseplads og flagstænger mod en smallere Kongevej.

Ombygningen juni 1983, hvor krobygningens „øjne blev stukket ud“, en mishandling, der var mere almindelig i 1960'erne - men som trods alt ikke er uoprettelig !

rerede lokaler, som omtales meget rosende i lokalpressen. De fortæller også, at værtsparet i december 1984 skænker en dags omsætning til Folkekirkens Nødhjælp. Det giver jo indtryk af, at det går godt. Alligevel holdt et nyt værtspare sit indtog i november 1985. I den følgende tid læste man i aviserne om den smukke renovering, specielt af den tidligere natklub Sing-Sing. Fra juni 1988 kom der gang i sagerne. Kroen begyndte at annoncere og blev „landskendt“ i hele Nordsjælland for sine billige og gode søndagsmiddage. De blev en formidabel succes og skabte lange køer på Kongevejen. De serveres stadig.

Endelig et par ord om købmandshandelen. Den var forpagtet af købmand Carl Tøyerberg fra 1950 til 1976 og var nok i den periode det eneste stabile og rentable i Blovstrød Kro.

Hermed slutter så min beretning om Blovstrød Kro. Som man kan

læse, har der været mange gode år, men endnu flere dårlige. Der har været mange flotte og energiske begyndelser med mange nye værter, men ingen varige succeser før 1988. Men trods alt: Kroen har overlevet - i hvert fald siden 1716. Det mest fantastiske er egentlig, at det gamle stuehus fra 1855 stadig står og bruges.

□

Vigtigste kilder:

Skøde- og Panteprotokoller

Brandtaxationsprotokoller

Politiets Brandforhørsprotokoller

Folketællinger

Blovstrød Sognerådsprotokoller

Blovstrød Sognearkiv

Frederiksborg Amts Avis

Allerød Posten

Allerød Nyt

LAFAKs Udclipssamling

De nøjagtige kildehenvisninger og listerne over købmænd og gæstgivere findes på Lokalhistorisk Arkiv i Allerød.

ALLERØD CENTRAL

Allerød Central blev oprettet den 25. juli 1907 på Frederiksborgvej 5 (mellem Skovensvej og Pr. Valdemars Allé) med cigarmager O. Nicolaisen som bestyrer.

Frederiksborgvej 5 ligger i ejerlaget Allerød By, Blovstrød Sogn, og det var derfor naturligt, at telefoncentralen fik navnet Allerød Central.

I 1908 fik Allerød egen telefonbog, hvori det oplyses, at telefoncentralen er en bi-central til Hillerød.

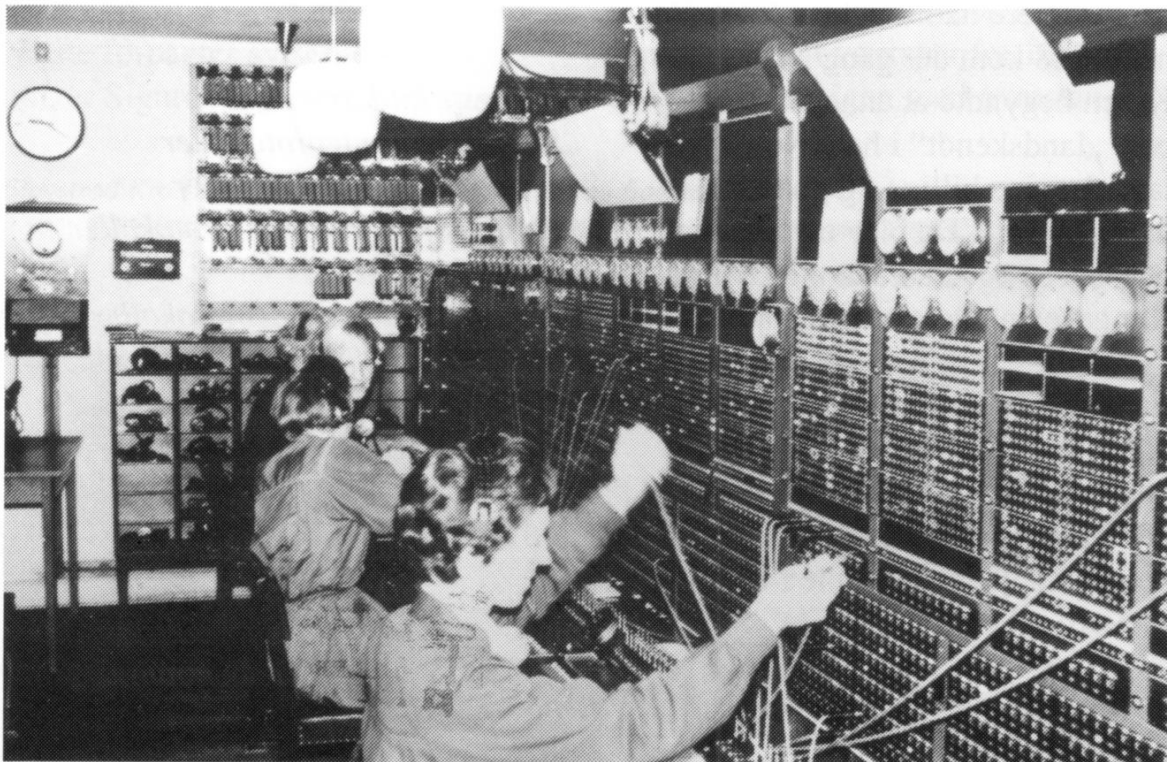
Man havde et telefonbord med 50 linier, men der var kun 26 abonnenter i telefonbogen. "Madsen,

M.D. , Ejendomsbesidder, Lillerød" havde nr. 13, og ellers var det mest områdets handlende og håndværkere samt præst og skolelærer, der havde telefon.

I 1912 ønskede Nicolaisen ikke længere at være centralbestyrer, og han spurgte nogle bekendte, Niels og Signe Hansen, om de ikke ville overtage tjansen.

Centraldamerne ved telefonbordet i 1964.

Allerød Central på sidste dag før automatiseringen i 1964. Bestyrer Else Nielsen ses i midten med en telefon ved øret.

Niels og Signe købte et hus på daværende Vinkelvej - nu Fritz Hansensvej - og indrettede centralen. Der var nu 54 abonnenter.

Samtidig med at passe centralen havde Hansens også pensionat i huset. Der var op til 28 pensionatsgæster om sommeren, hvoraf de fleste arbejdede hos Fritz Hansen - hvor Niels Hansen også arbejdede. Pensionærene boede på værelser rundt om i byen og spiste på Centralen.

Deres datter Else Nielsen overtog bestyrerposten i 1959, og fortsatte til november 1964, hvor Allerød Central blev fuldautomatiseret og erstattet af en ny gulstensbygning på Frederiksborgvej.

Birthe Skovholm

Allerød Central lå fra 1912-1964 på Fritz Hansens vej 29, der nu er revet ned til fordel for en parkeringsplads.

Maleri af Kirkehavegård

På arkivet hænger der i øjeblikket et billede af Kirkehavegård, malet af en A. Livén i 1898. Det er ikke noget kunstværk men er et ærligt naivmaleri af den slags vi kender fra mange gårde - og det er et af de ældste billeder, vi kender af denne gård. Foruden ænder i dammen til venstre, som ikke findes der i dag, ses et hvidkalket udhus med skorsten og tegltag øst for hovedbygningen. Det har vi aldrig hørt om, men er nok en lille smedie, som fornuftigt nok plejede at blive placeret i afstand fra de stråtækte bygninger.

Maleriet tilhører Allerød Kommune, og vi har det kun til låns. I 1947 overtog daværende Lillerød Kommune billedet sammen med Kirkehavegård, og det skal da også med "hjem" til gården igen, når Arkivet flytter til Kirkehavegårds hovedbygning - forhåbentlig i år.

BS

Kontingent

I det nyligt udsendte rykkerbrev for manglende kontingentindbetaling har der desværre indsneget sig en fejl i listen over kontingentbeløbene.

De rigtige kontingentbeløb for år 2002 er:

Pensionisthusstande:	75,00 kr.
Andre husstande.	150,00 kr.
Firmaer:	350,00 kr.